מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתאר את מעמד היהודים באירופה לפני האמנציפציה ואת האוטונומיה הקהילתית
- להסביר את הקשר בין רעיונות הנאורות והמהפכה הצרפתית למתן שוויון זכויות ליהודים
- לנתח את המתח בין זכויות לפרט לבין זהות קהילתית-לאומית ולהעריך סיכוי וסיכון

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – צרפת
2. ב – על האוטונומיה הקהילתית

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הספרדים קיבלו ב-1790 וכלל יהודי צרפת ב-1791
2. נכון – היה לה בית דין, מיסים, צדקה וחינוך משלה

חלק ג' – השלימו את המשפט

1. אמנציפציה
2. אוטונומיה
3. 1789

חלק ד' – התאימו מושג להסבר

1 – ד (שוויון זכויות אזרחי ופוליטי מלא)
2 – ג (שלטון עצמי של הקהילה היהודית)
3 – ב (היטמעות בחברה הסובבת עד ויתור על הזהות)
4 – א (הגבלות על היהודים שהטיל נפוליאון ב-1808)

חלק ה' – סדרו לפי סדר כרונולוגי

1. פרוץ המהפכה הצרפתית והצהרת זכויות האדם והאזרח
2. שוויון זכויות ליהודים הספרדים בבורדו ואביניון
3. שוויון זכויות לכלל יהודי צרפת כולל אלזס-לורן
4. נפוליאון מכנס את הסנהדרין

חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

1. אמנציפציה היא שוויון זכויות מלא; השפעות: ירידה בכוח הקהילה וסמכותה, עליית סיכון להתבוללות ולאנטישמיות מודרנית, לצד הזדמנויות להשכלה ולשילוב בחברה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ויתור על האוטונומיה הקהילתית ועל בתי הדין והמוסדות הנפרדים
- סיכון אפשרי: התבוללות או חשיפה לאנטישמיות מודרנית
- ירידה בכוחה ובסמכותה של הקהילה היהודית המאורגנת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח עם דיון קצר על 'כרטיס התושב' כדי להמחיש את המצב לפני האמנציפציה
- בחלק הפתוח כדאי לעודד תלמידים להביא דוגמה קונקרטית לכל צד של סיכוי וסיכון
- לגרסת ההנגשה ניתן לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד בעובדות הבסיסיות

דף תרגול: מגטו לאזרחות – האמנציפציה בצרפת

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בסוף המאה ה-18 חל שינוי דרמטי במעמד יהודי צרפת - מקהילה אוטונומית בעלת מעמד נחות לאזרחים שווי זכויות. בדף זה נבחן את התהליך, את מחיריו ואת תוצאותיו.

בנק מילים: אוטונומיה | 1789 | אמנציפציה

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מדינה הייתה הראשונה באירופה שהעניקה ליהודים שוויון זכויות?

א) אנגליה ב) צרפת ג) רוסיה

2. על מה נדרשו היהודים לוותר כדי לקבל שוויון זכויות?

א) על שמירת השבת ב) על האוטונומיה הקהילתית ג) על לימוד תורה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כל יהודי צרפת קיבלו שוויון זכויות באותה שנה	☐	☐
2	הקהילה היהודית בימי הביניים ניהלה את ענייניה בעצמה	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המשפט

השלימו את המילה החסרה.

1. מתן שוויון זכויות אזרחי ופוליטי מלא ליהודים נקרא _____

2. שלטון עצמי של הקהילה היהודית נקרא _____ קהילתית

3. הצהרת זכויות האדם והאזרח פורסמה בעקבות המהפכה הצרפתית בשנת _____

4 חלק ד' – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אמנציפציה	___	**א.** הגבלות על היהודים שהטיל נפוליאון ב-1808
2. אוטונומיה קהילתית	___	**ב.** היטמעות בחברה הסובבת עד ויתור על הזהות
3. התבוללות	___	**ג.** שלטון עצמי של הקהילה היהודית
4. הצו המחפיר	___	**ד.** שוויון זכויות אזרחי ופוליטי מלא

5 חלק ה' – סדרו לפי סדר כרונולוגי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	שוויון זכויות ליהודים הספרדים בבורדו ואביניון
☐	נפוליאון מכנס את הסנהדרין
☐	פרוץ המהפכה הצרפתית והצהרת זכויות האדם והאזרח
☐	שוויון זכויות לכלל יהודי צרפת כולל אלזס-לורן

6 חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו מהי אמנציפציה, והציגו שתי השפעות שלה על הקהילה היהודית בצרפת

כרטיס יציאה

מה היה התנאי שהציבה צרפת ליהודים תמורת שוויון הזכויות?

ציינו סיכון אחד שהאמנציפציה יצרה ליהודי הפרט

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀